

Otoczenie makroekonomiczne

Polska gospodarka

Polska znajduje się obecnie wśród najszybciej rozwijających się ekonomicznie państw Unii Europejskiej, jednak krajowa gospodarka minęła już szczyt obecnego cyklu koniunkturalnego. W konsekwencji, w nadchodzących kwartałach należy oczekiwać stopniowego wyhamowania dynamiki polskiego PKB.⁷

- w IV kwartale 2018 r. dynamika PKB (niewyrównanego sezonowo) w Polsce obniżyła się do 4,9% r/r wobec 5,1% r/r w III kwartale 2018 r.,⁸ a średnioroczne tempo wzrostu gospodarczego wyniosło 5,1% wobec 4,8% w 2017 r., tj. było najwyższe od 2007 r.;
- w wartościach skorygowanych o wpływ czynników sezonowych, w IV kwartale 2018 r. PKB wzrósł realnie o 0,5% kw/kw wobec dynamiki równej 1,6% kw/kw w III kwartale.⁹

Głównymi czynnikami wpływającymi na tempo wzrostu gospodarczego w Polsce w 2018 r. były:

- konsumpcja prywatna, która zwiększyła się o średnio 4,5% r/r wobec 4,9% r/r w 2017 r.;¹⁰
- nakłady brutto na środki trwałe, których dynamika przyspieszyła do 7,3% r/r z 3,9% r/r w 2017 r.;¹¹
- wpływ eksportu netto okazał się neutralny (wkład do wzrostu PKB równy 0,0 p.p.).

⁷ Puls Biznesu

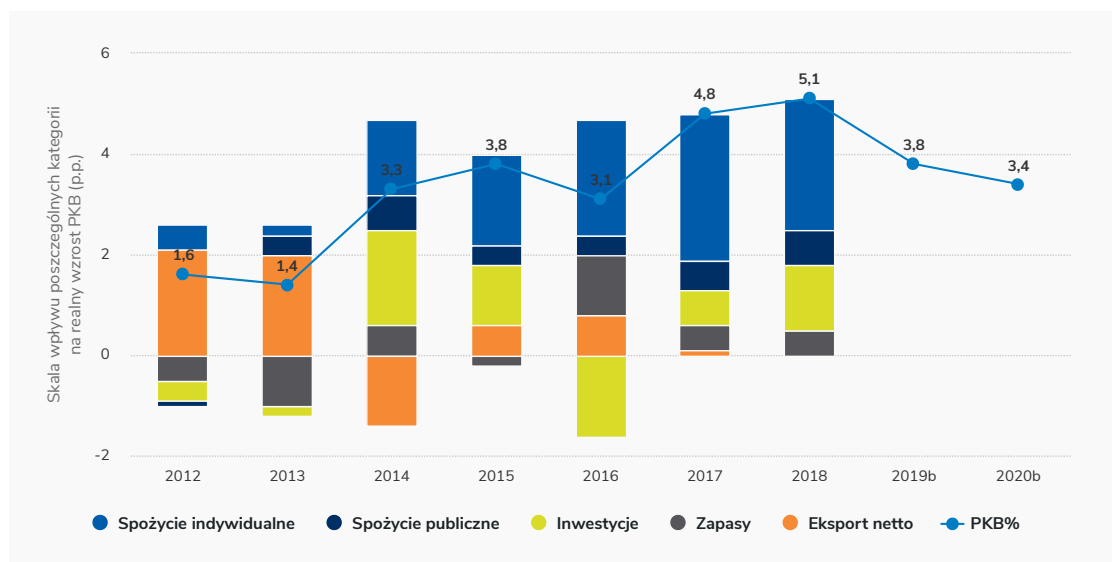
⁸ Główny Urząd Statystyczny, wstępny szacunek

⁹ Główny Urząd Statystyczny

¹⁰ Główny Urząd Statystyczny

¹¹ Główny Urząd Statystyczny

DYNAMIKA REALNEGO PKB W POLSCE W LATACH 2012-2018 WRAZ Z JEGO DEKOMPOZYCJĄ ORAZ PROGNOZA NA LATA 2019-2020 - DANE NIEWYRÓWNANE SEZONOWO

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego i Narodowego Banku Polskiego

a – wstępny szacunek Głównego Urzędu Statystycznego – styczeń 2019 r.

b – prognoza centralna z prognoz Ankiety Makroekonomicznej Narodowego Banku Polskiego – grudzień 2018 r.; dane bez dekompozycji

Na podstawie wyników ankiety makroekonomicznej przeprowadzonej przez Narodowy Bank Polski w grudniu 2018 r.¹² ekonomiści spodziewają się stopniowego wyhamowania dynamiki wzrostu PKB w Polsce w latach 2019-2020 (3,8% w 2019 r. i 3,4% w 2020 r.), w efekcie planowanych na lata 2019-2020 podwyżek cen energii elektrycznej, a także prognozowanego dalszego obniżenia dynamiki PKB strefy euro dla której szczyt ożywienia gospodarczego przypadł na 2017 r. Symptomy wyhamowywania wysokiej dynamiki wzrostu polskiej gospodarki to również niższa dynamika produkcji przemysłowej, pogorszenie nastrojów konsumentów oraz spadek tempa wzrostu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. W kolejnych kwartałach ankietowani analitycy oczekują również stopniowego przyspieszenia dynamiki inflacji cen konsumenta (CPI) w Polsce do średniego poziomu 2,0% r/r w 2019 r. oraz 2,5% w 2020 r.

Czeska gospodarka

W III kwartale 2018 r. wyrównana sezonowo dynamika PKB w Republice Czeskiej ustabilizowała się na poziomie z II kwartału i wyniosła 2,4% r/r, tj. była najniższa od końca 2016 r.¹³ Biorąc pod uwagę wartości niewyrównane sezonowo, tempo wzrostu PKB w Czechach obniżyło się z 2,6 % r/r w II kwartale do 2,4% r/r w III kwartale 2018 r. Zgodnie z szacunkami Czeskiego Ministerstwa Finansów, w całym 2018 r. średnioroczna dynamika PKB powinna natomiast wynieść 2,8% r/r wobec 4,4% r/r w 2017 r..¹⁴

W porównaniu do II kwartału 2018 r., w III kwartale niższą dynamikę wzrostu r/r odnotowano w przypadku każdego z istotnych komponentów PKB – spożycia indywidualnego i publicznego, inwestycji oraz eksportu. W dalszym ciągu pozytywnie na tempo wzrostu gospodarczego oddziaływały:

- konsumpcja prywatna, której dynamika obniżyła się jednak stopniowo na przestrzeni roku z 4,4% r/r w I kwartale do 3,1% r/r w III kwartale 2018 r.;¹⁵
- inwestycje, które w III kwartale 2018 r. zwiększyły się o 9,0% r/r (wobec 8,6% r/r w II kwartale 2018 r.).¹⁶

W III kwartale 2018 r. negatywnie na wzrost PKB w Czechach oddziaływało natomiast saldo handlu zagranicznego (eksport netto).

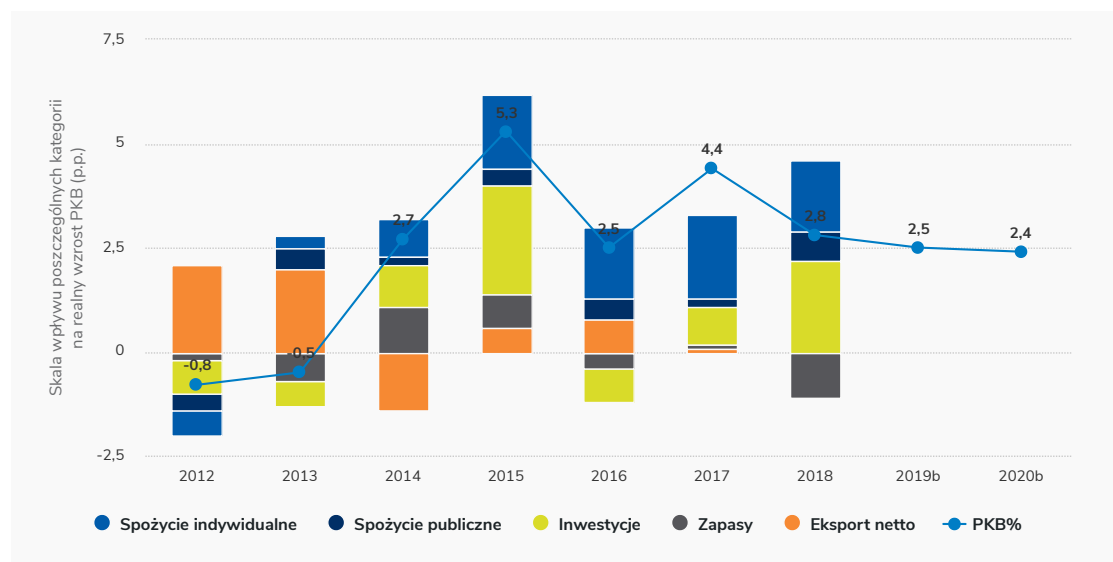
¹³ Czeski Urząd Statystyczny

¹⁴ Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej, dane wyrównane sezonowo

¹⁵ Czeski Urząd Statystyczny

¹⁶ Czeski Urząd Statystyczny

DYNAMIKA REALNEGO PKB W CZECHACH W LATACH 2012-2017 WRAZ Z JEGO DEKOMPOZYCJĄ, SZACUNEK ZA 2018 R. WRAZ Z JEGO DEKOMPOZYCJĄ ORAZ PROGNOZA NA LATA 2019-2020 – DANE NIEWYRÓWNAWE SEZONOWO

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Czeskiego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej

a – Szacunek Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej – Styczeń 2019 r.; dane z szacunkową dekompozycją

b – Prognoza Ministerstwa Finansów Republiki Czeskiej – Styczeń 2019 r.; dane bez dekompozycji

W kolejnych kwartałach należy oczekiwać dalszego wyhamowania tempa wzrostu PKB w Czechach do średniego poziomu 2,5% r/r w 2019 r. i 2,4% r/r w 2020 r.¹⁷ Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego pozostanie popyt krajowy, w tym zwłaszcza konsumpcja gospodarstw domowych oraz nakłady inwestycyjne firm prywatnych i publicznych. Negatywnie na dynamikę PKB będzie natomiast wpływał eksport netto, którego kontrybucja do wzrostu pozostanie ujemna.¹⁸ Analitycy Czeskiego Ministerstwa Finansów prognozują także, że w 2019 r. stopa inflacji cen konsumenta (CPI) ustabilizuje się na poziomie z 2018 r. i wyniesie średnio 2,1%, co będzie poprzedzało jej spadek do poziomu 1,6% w 2020 r.

¹⁷ Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej

¹⁸ Ministerstwo Finansów Republiki Czeskiej, projekcja makroekonomiczna, styczeń 2019 r.

Przemysł w Polsce

W 2018 r. dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ogółem ¹⁹ wyniosła średnio 5,8% r/r, tj. była niższa niż w 2017 r. (+6,2% r/r). W IV kwartale 2018 r. sektor przemysłowy w Polsce rósł w średnim tempie +5,4% r/r wobec +5,3% r/r w III kwartale. Koniec roku przyniósł jednak silne pogorszenie koniunktury w sektorze, a skorygowana o liczbę dni roboczych dynamika produkcji przemysłowej w grudniu ukształtowała się na poziomie +3,1% r/r, tj. najniższym od grudnia 2016 r. ²⁰

102-6

Spośród najważniejszych, z racji specyfiki przewozów Grupy PKP CARGO gałęzi przemysłu największy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w 2018 r. wykazano w produkcji: wyrobów z metali (+9,7% r/r), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (+9,3% r/r), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (+8,2% r/r), drewna i wyrobów z drewna (+6,4% r/r), metali (+3,7% r/r) oraz chemikaliów i produktów chemicznych (+3,0% r/r). W porównaniu do pierwszych 9 miesięcy 2018 r., w IV kwartale większość z wymienionych powyżej branż charakteryzowała się jednak niższą dynamiką wzrostu r/r. Jednocześnie w 2018 r. spadek produkcji sprzedanej o -0,2% r/r odnotowywała gałąź przemysłu związana z wydobywaniem węgla kamiennego i brunatnego. ²¹

W stosunku do pierwszych 9 miesięcy 2018 r. koniunktura w sektorze przemysłowym w IV kwartale 2018 r. pogorszyła się, o czym świadczą m.in.:

- silny spadek wskaźnika koniunktury PMI (Purchasing Managers' Index), który w IV kwartale wyniósł 49,2 pkt wobec 51,6 pkt w III kwartale i 53,9 pkt w I półroczu 2018 r. Poziom indeksu poniżej progu 50,0 pkt był jednocześnie tożsamy z techniczną recesją w sektorze przetwórstwa przemysłowego. W grudniu 2018 r. wskaźnik PMI był równy 47,6 pkt, tj. ukształtował się na najniższym poziomie od kwietnia 2013 r., kiedy to polska gospodarka borykała się z silnym spowolnieniem gospodarczym; ²²
- pogorszenie wskaźnika klimatu koniunktury GUS dla sektora przemysłowego do średniego poziomu 5,4 pkt w IV kwartale (z 10,3 pkt w III kwartale i 16,2 pkt w I półroczu 2018 r.). ²³

¹⁹ Przedsiębiorstwa o liczbie pracowników powyżej 9 osób

²⁰ Główny Urząd Statystyczny

²¹ Główny Urząd Statystyczny

²² Markit IHS

²³ Czeski Urząd Statystyczny

Pozostałymi istotnymi czynnikami mającymi wpływ na kondycję kluczowych z perspektywy działalności Grupy PKP CARGO gałęzi przemysłu w IV kwartale i w całym 2018 r. były:

Przemysł górniczy

- w 2018 r. spadek wydobycia węgla kamiennego o 2,1 mln ton r/r, tj. o -3,2% r/r (wydobycie na poziomie 63,4 mln ton wobec 65,5 mln ton w roku 2017 oraz 70,4 mln ton w 2016 r.). W IV kw. 2018 r. zmniejszenie wydobycia węgla o 3,0% r/r do poziomu 16,1 mln ton, przede wszystkim z uwagi na grudzień, który był miesiącem ze zdecydowanie najniższym wydobyciem w 2018 r. (spadek na poziomie -5,2% r/r). W grudniu ub. r. bezwzględne wydobycie surowca (4,7 mln ton) osiągnęło prawdopodobnie najniższy poziom w historii; ²⁴
- utrzymujący się od lata 2017 r. systematyczny spadek sprzedaży węgla kamiennego r/r (poza okresem lipiec-sierpień 2018 r.). W 2018 r. sprzedaż zmniejszyła się o 3,8 mln ton r/r, tj. o 5,7% r/r (wyniosła 62,5 mln ton wobec 66,3 mln ton rok wcześniej oraz 73,1 mln ton w 2016 r.). Sprzedaż węgla kamiennego w grudniu 2018 r. osiągnęła poziom najniższy od lutego 2015 r. (4,8 mln ton); ²⁵
- wzrost zapasów węgla na zwałach - na koniec 2018 r. zapasy wynosiły 2,4 mln ton wobec 1,7 mln ton w grudniu 2017 r. oraz 1,5 mln ton w styczniu 2018 r. W grudniu 2018 r. na przykopalnianych zwałach znajdowało się więc o 58,2% więcej węgla niż w styczniu 2018 r.; ²⁶
- wzrost importu węgla kamiennego w okresie 11 miesięcy 2018 r. o 60,2% r/r do poziomu 17,9 mln ton, głównie z Rosji (+64,9% r/r do 12,4 mln ton); ²⁷
- wzrost średniej rocznej ceny węgla w portach ARA do 92,4 USD/t w 2018 r. z 84,2 USD/t w 2017 r. (+9,6% r/r). W IV kw. 2018 r. średnia cena węgla ARA spadła o -0,4% r/r i -6,1% kw/kw do poziomu 92,9 USD/t.; ²⁸
- wzrost średniorocznej wartości indeksów dla energetyki zawodowej i przemysłowej w Polsce w 2018 r. Węgiel kamienny dla energetyki był średnio o 16,4% droższy niż rok wcześniej (PSCMI 1 wyniósł 239,51 PLN/t, podczas gdy w roku 2017 było to 205,69 PLN/t). Węgiel kamienny dla ciepłownictwa zdrożał z roku na rok o 22,45% (średnia wartość PSCMI 2 w 2018 r. wyniosła 294,75 PLN/t, podczas gdy w 2017 r. było to 240,72 PLN/t). W porównaniu do 2016 r. indeks dla ciepłowni wzrósł o 49,66%). Jednocześnie IV kwartał 2018 r. przyniósł stabilizację wskaźników cen polskiego węgla (indeks dla energetyki zawodowej i przemysłowej w III kwartale 2018 r. wyniósł 243,9 PLN/t, a w IV kwartale nieznacznie wzrósł o 0,5% i wyniósł 245,2 PLN/t); ²⁹
- zwiększenie udziału węgla kamiennego w krajowym miksie energetycznym (+3,2 p.p. r/r w IV kwartale i łącznie +1,7 p.p. r/r w całym 2018 r.). ³⁰

²⁴ Agencja Rozwoju Przemysłu

²⁵ Agencja Rozwoju Przemysłu

²⁶ Agencja Rozwoju Przemysłu

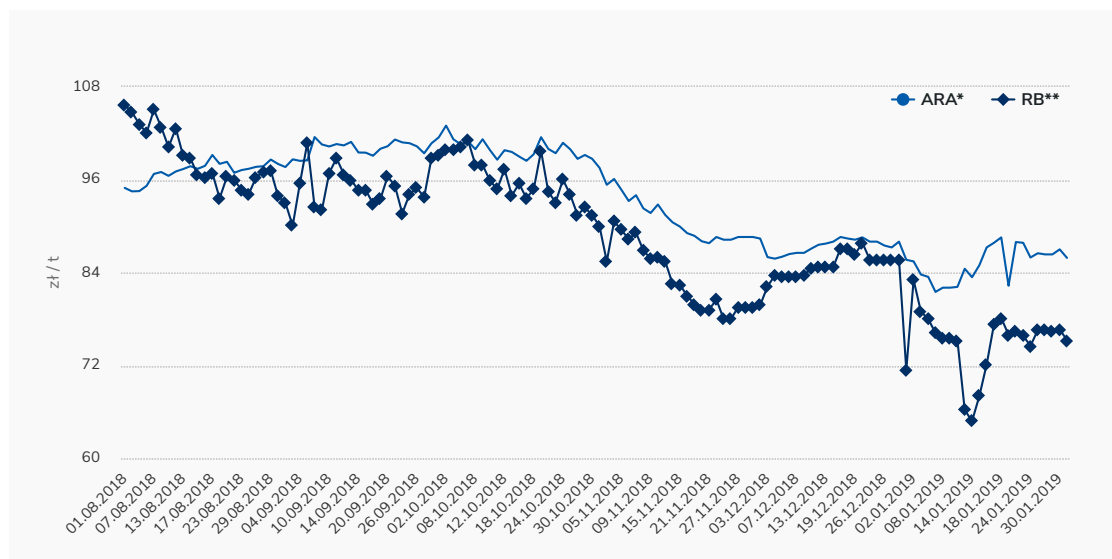
²⁷ Eurostat

²⁸ Wirtualny Nowy Przemysł

²⁹ Agencja Rozwoju Przemysłu

³⁰ Polskie Sieci Elektroenergetyczne

WARTOŚCI INDEKSÓW CENOWYCH WĘGLA NA RYNKU EUROPEJSKIM ARA* W PORÓWNANIU DO RB**

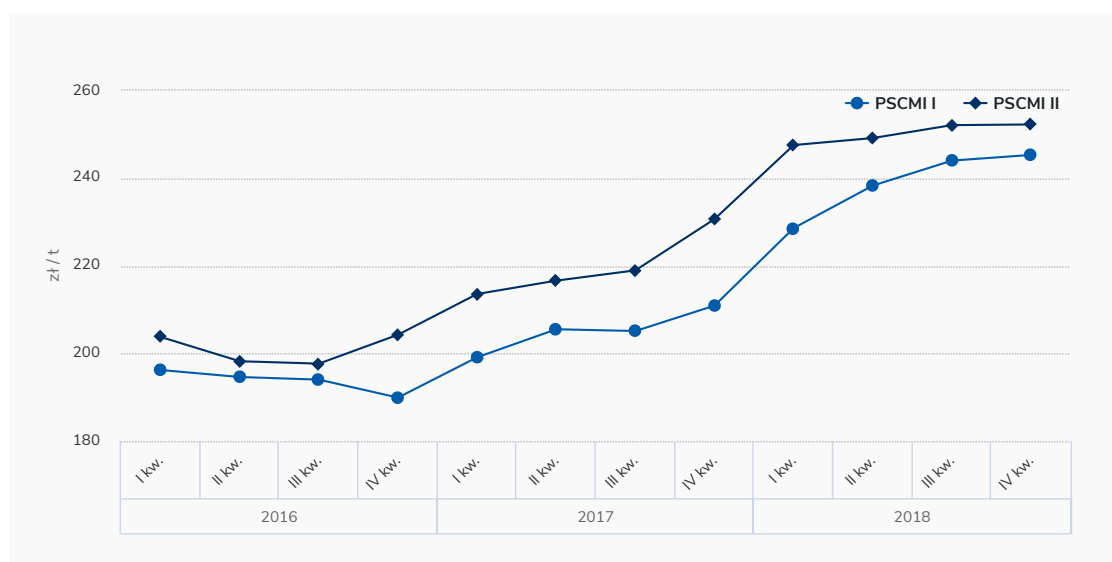

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wirtualnego Nowego Przemysłu

* ARA – Amsterdam, Rotterdam i Antwerpia;

** RB – Richards Bay (RPA)

WARTOŚCI INDEKSÓW CENOWYCH WĘGLA NA RYNKU POLSKIM: ENERGETYKA (PSCMI 1) I CIEPŁOWNICTWO (PSCMI 2)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Agencji Rozwoju Przemysłu

Przemysł budowlany

- znaczne zwiększenie produkcji budowlano-montażowej³¹ o średnio 17,9% r/r w 2018 r. wobec wzrostu o 12,1% r/r w 2017 r. Wzrost notowano we wszystkich działach budownictwa (w tym o 22,0% r/r w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej, o 18,8% r/r w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków oraz o 10,3% r/r w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne);³²
- dynamiczny wzrost inwestycji infrastrukturalnych w ramach „Programu Budowy Dróg Krajowych” oraz „Krajowego Programu Kolejowego” oraz zwiększone wydatki samorządów na obiekty użyteczności publicznej w okresie przedwyborczym. W 2018 r. produkcja budowlana w przypadku autostrad, dróg ekspresowych i ulic wzrosła o 23,7% r/r, natomiast dla infrastruktury kolejowej zwiększyła się o 37,0% r/r.³³

³¹ Przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 osób, Główny Urząd Statystyczny

³² Główny Urząd Statystyczny

³³ Główny Urząd Statystyczny

Przemysł hutniczy

- zwiększenie produkcji stali na świecie w 2018 r. o 78,8 mln ton, tj. 4,6% r/r;
- spadek produkcji stali w Unii Europejskiej w 2018 r. o 0,3% r/r do poziomu 168,1 mln ton;³⁴
- zmniejszenie produkcji stali surowej w 2018 r. przez polskie huty o średnio -1,9% r/r, jednak wzrost masy wytworzonych wyrobów walcowanych na gorąco (+3,6% r/r) oraz wzrost produkcji rur stalowych (+1,0% r/r). IV kwartał 2018 r. przyniósł spadek produkcji dla wszystkich wyszczególnianych powyżej wytworów przemysłu hutniczego, odpowiednio o -0,8% r/r, -2,6% r/r i -2,4% r/r;³⁵
- dobre wyniki finansowe branży - w 2018 r. zwiększenie realnych przychodów ze sprzedaży metali do poziomu 60,8 mld zł (+3,7% r/r) oraz wzrost całkowitego przychodu ze sprzedaży wyrobów z metali, który wyniósł 104,4 mld zł (+9,7% r/r). W IV kwartale przychody firm wzrosły odpowiednio o 14,6 mld zł (+6,3% r/r) i 26,6 mld zł (+7,7% r/r);³⁶
- wzrost produkcji koksu w Polsce w 2018 r. (+0,9% r/r), przy czym w IV kwartale produkcja zmniejszyła się (-1,9% r/r);³⁷
- w 2018 r. polska gospodarka zużyła rekordową ilość stali (około 15 mln ton), a popyt na wyroby stalowe w Polsce zwiększył się o ok. 10% r/r.³⁸ Przyczyniła się do tego przede wszystkim dobra koniunktura w stalochłonnych gałęziach przemysłu, w tym zwłaszcza w budownictwie ze względu na trwające duże inwestycje infrastrukturalne. Zapotrzebowanie w prawie trzech czwartych zaspokajał import. W 2019 r. prognozowane jest utrzymanie dalszego wzrostu zużycia stali przy jednoczesnym powrocie krajowej produkcji do poziomów z 2017 r. Dalsze zwiększenie popytu na stal będzie napędzane głównie przez planową rozbudowę sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz inwestycje na rzecz modernizacji szlaków kolejowych.³⁹

³⁴ World Steel Association

³⁵ Główny Urząd Statystyczny

³⁶ Główny Urząd Statystyczny

³⁷ Główny Urząd Statystyczny

³⁸ Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa

³⁹ Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa

Przemysł w Czechach

W 2018 r. produkcja przemysłowa w Czechach zwiększyła się o średnio 3,0% r/r wobec 6,5% r/r w 2017 r.⁴⁰ (tempo najniższe od 2013 r.). W samym IV kwartale czeski sektor przemysłowy росł w tempie równym 3,6% r/r., głównie dzięki gałęzi przetwórstwa przemysłowego (+3,9% r/r) oraz działowi związanemu z zaopatrywaniem w wodę, gaz i energię (+3,1% r/r). Zmniejszyła się natomiast produkcja górnictwa i wydobywania surowców (-3,1% r/r), w tym węgla kamiennego i brunatnego (-7,2% r/r).⁴¹

W IV kwartale 2018 r. najszybciej od początku roku zwiększały się r/r także wolumeny nowych zamówień dla sektora przemysłowego (+4,6% r/r).⁴² Ogółem w 2018 r. nowe zamówienia w przemyśle rosły jednak w najwolniejszym tempie od 2012 r. (+3,7% r/r), do czego przyczynił się głównie najłagodniejszy od czasu globalnego kryzysu finansowego w 2009 r. przyrost zamówień eksportowych (+3,9% r/r). Zmniejszenie zamówień dla sektora przemysłowego z zagranicy było bezpośrednim rezultatem obserwowanego w krajach strefy euro (głównego partnera handlowego Czech) spowolnienia gospodarczego.

Możliwe pogorszenie kondycji sektora przemysłowego w Czechach w perspektywie nadchodzących miesięcy sugerują natomiast ostatnie wartości przyjmowane przez wskaźnik koniunktury PMI. W IV kwartale 2018 r. indeks spadł do średniego poziomu 51,3 pkt.⁴³ W grudniu 2018 r. wskaźnik wyniósł 49,7 pkt, tj. po raz pierwszy od lipca 2016 r. ukształtował się poniżej poziomu 50,0 pkt.

102-6

Działalność podmiotów Grupy PKP CARGO na rynku czeskim koncentruje się na transporcie węgla kamiennego, koksu, kruszyw i pozostałych materiałów budowlanych oraz ładunków intermodalnych (w szczególności wyrobów sektora automotive). W rezultacie, koniunktura w powiązanych gałęziach przemysłu (przemysły wydobywczy, budownictwo, hutnictwo, produkcji pojazdów silnikowych) ma bezpośrednie przełożenie na wolumen towarów dostępny do przewozu przez jednostki Grupy PKP CARGO. W IV kwartale i całym 2018 r. istotnymi czynnikami mającymi wpływ na koniunkturę tych gałęzi były m.in.

- utrzymujący się trend spadkowy wydobywania węgla kamiennego (w 2018 r. spadek o średnio -18,0% r/r do poziomu 4,5 mln ton);⁴⁴
- zmniejszenie wydobywania węgla brunatnego o -0,4% r/r do poziomu 39,2 mln ton (m.in. słabe wyniki w I i IV kwartale, tj. odpowiednio spadki o 3,9% r/r i 4,0% r/r);⁴⁵
- dynamiczny wzrost produkcji sektora hutniczego - w 2018 r. wolumen wytworzonej stali surowej zwiększył się o 9,1% r/r do poziomu 5,0 mln ton z 4,6 mln ton w 2017 r.;⁴⁶
- bardzo wysoka dynamika produkcji budowlano-montażowej, która w 2018 r. wzrosła o 8,4% r/r, tj. najwięcej od 2004 r. Produkcja budowlana ogółem zwiększyła się w tym okresie o 8,6% r/r, a produkcja budownictwa inżynieryjnego o 8,0% r/r.⁴⁷ Jednocześnie w samym IV kwartale 2018 r. dynamika wzrostu sektora budownictwa była równa 4,7% r/r, tj. była najniższa od początku roku;
- dalszy lekki wzrost produkcji sektora automotive w porównaniu do historycznie wysokich poziomów z 2017 r. - czescy producenci wytworzyli 1 444,4 tys. szt. pojazdów wszystkich typów (osobowych, ciężarowych, autobusów i motocykli) w 2018 r., tj. o 1,6% więcej niż w 2017 r..

⁴⁰ Czeski Urząd Statystyczny

⁴¹ Czeski Urząd Statystyczny

⁴² Czeski Urząd Statystyczny

⁴³ Markit IHS

⁴⁴ Ministerstwo Przemysłu i Handlu Republiki Czeskiej

⁴⁵ Ministerstwo Przemysłu i Handlu Republiki Czeskiej

⁴⁶ Worldsteel.org

⁴⁷ Czeski Urząd Statystyczny